Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16.12.2004, sp. zn. 5 Tdo 1383/2004, ECLI:CZ:NS:2004:5.TDO.1383.2004.1

Číslo: 41/2005

Právní věta: Jednání pachatele, který se zmocní cizí věci tím, že převezme v prodejně před zaplacením zboží a na výzvu prodavače k jeho zaplacení reaguje tím, že použije proti prodavači sprej se slzotvornou látkou, kterou mu nastříká do očí a poté z prodejny se zbožím uprchne, naplňuje znaky trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. a nikoliv trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.12.2004

Spisová značka: 5 Tdo 1383/2004

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Krádež, Loupež

Předpisy: § 234 odst. 1 tr. zák.
§ 247 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného M. L. proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 2. 3. 2004, sp. zn. 13 To 35/2004, který rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 22 T 185/2003

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 16. 12. 2003, sp. zn. 22 T 185/2003, byl obviněný M. L. uznán vinným pod bodem 1) výroku o vině trestnými činy výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. a ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. a pod bodem 2) výroku o vině trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Za tyto trestné činy byl odsouzen podle § 234 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání šesti let. Podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. byl pro výkon trestu zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 228 ost. 1 tr. ř. a § 229 odst. 2 tr. ř. bylo rozhodnuto o nárocích poškozených na náhradu škody.

Obviněný spáchal trestné činy pod bodem 1) výroku o vině tím, že dne 15. 11. 2002 v době okolo 21:45 hodin v restauraci v P. v místnosti s hracími automaty před nejméně třemi dalšími osobami uchopil za oděv Ing. P. T., smýkl jím na sloup, přičemž jmenovaný se udeřil do hlavy a páteře, a poté

jej udeřil jedenkrát pěstí do obličeje, v důsledku čehož Ing. P. T. utrpěl otřes mozku, zlomeninu nosních kůstek, zhmoždění obličeje a zhmoždění krční a bederní páteře, což si vyžádalo ošetření a hospitalizaci v Krajské nemocnici v P. do 17. 11. 2002 a následnou domácí léčbu po dobu nejméně jednoho měsíce.

Trestný čin pod bodem 2) výroku o vině spáchal obviněný tím, že dne 10. 9. 2003 kolem 16:55 hodin v P. přišel do prodejny s výpočetní technikou společnosti L. M., kde se představil smyšleným příjmením P. a sdělil, že si dne 8. 9. 2003 objednal počítačové komponenty, přičemž poté, co prodavač J. S. tyto komponenty připravil a vyhotovil fakturu, uložil obviněný tyto komponenty do svého batohu a následně, když předstíral placení, vyndal z kapsy sprej se slzotvornou látkou, ohnal se rukou směrem k obličeji prodavače a nastříkal mu slzotvornou látku do obličeje, čímž jej omámil, a poté z prodejny utekl i s odcizenými počítačovými komponenty, čímž způsobil Ing. L. M. škodu ve výši 35 759 Kč.

Proti rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 16. 12. 2003, sp. zn. 22 T 185/2003, podal obviněný odvolání proti všem výrokům rozsudku a státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Pardubicích podala odvolání v neprospěch obviněného proti výroku o vině ve vztahu k bodu 2) výroku o vině napadeného rozsudku a proti výroku o trestu. Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích usnesením ze dne 2. 3. 2004, sp. zn. 13 To 35/2004, odvolání obviněného i státní zástupkyně zamítl podle § 256 tr. ř. jako nedůvodná.

Proti tomuto usnesení podal obviněný prostřednictvím obhájkyně JUDr. Š. L. dovolání opírající se o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný se domnívá, že soudy obou stupňů nesprávně právně posoudily výši škody vzniklé poškozenému Ing. P. T., pokud se jedná o skutek pod bodem 1) výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně, a dále podle něj nesprávně právně kvalifikovaly zjištěný skutkový stav u skutku pod bodem 2) téhož rozsudku.

Pokud jde o skutek popsaný pod bodem 1) výroku o vině obviněný považuje za nesprávné rozhodnutí o výši náhrady škody poškozenému Ing. P. T. ve výši 66 000 Kč odpovídající vypočtenému bodovému ohodnocení ztížení společenského uplatnění. Podle obviněného nebyly splněny hmotně právní podmínky pro přiznání nároku na odškodnění za ztížení společenského uplatnění podle ustanovení § 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb., a domnívá se, že nebyla prokázána příčinná souvislost mezi napadením poškozeného a jeho zdravotním stavem po napadení. Obviněný poukázal na to, že v odvolacím řízení namítal rozpor znaleckého posudku se závěry soudu prvního stupně ohledně ztížení společenského uplatnění poškozeného a je přesvědčen, že zdravotní komplikace poškozeného mají původ ve vleklém předchozím onemocnění páteře poškozeného a nikoli v napadení ze dne 15. 11. 2002.

U skutku popsaného pod bodem 2) výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně obviněný nesouhlasil s právními závěry soudů obou stupňů, že svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. a namítl, že jeho jednání mělo být kvalifikováno jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. zák., protože jeho úmyslem nebylo užít násilí ke zmocnění se cizí věci, ale ponechat si věci, které již fyzicky ovládal a z jejichž dispozice již vyloučil prodavače. Obviněný údajně užil násilí jen proto, aby zabránil prodavači v opětovném získání odcizených věcí.

Dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 2. 3. 2004, sp. zn. 13 To 35/2004, i rozsudek Okresního soudu v Pardubicích ze dne 16. 12. 2003, sp. zn. 22 T 185/2003, a aby sám ve věci rozhodl rozsudkem tak, že obviněného uznává vinným pod bodem 1) shodně s původním rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 16. 12. 2003, sp. zn. 22 T 185/2003, a pod bodem 2) posoudil jeho jednání jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. zák. a aby po změně právní kvalifikace uložil obviněnému přiměřený trest. Obviněný dále navrhl, aby Nejvyšší soud rozhodl o jeho povinnosti nahradit

poškozenému Ing. P. T. škodu ve výši 12 000 Kč, a aby se zbytkem nároku odkázal poškozeného Ing. P. T. na řízení ve věcech občanskoprávních.

Nejvyšší státní zástupkyně v písemném vyjádření k dovolání obviněného uvedla, že námitky obviněného naplňují dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Pokud jde o skutek pod bodem 1) výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně ve spojení s usnesením odvolacího soudu, je přesvědčena, že úvahám soudů obou stupňů nelze nic vytýkat a výrok o náhradě škody poškozenému Ing. P. T. je správný a zákonný. Poukázala na to, že soudy vycházely při svém hodnocení z lékařských zpráv, které obsahují konkrétní bodové hodnocení ztížení společenského uplatnění, přičemž podle ní nejsou lékařské zprávy v rozporu se znaleckým posudkem z oboru soudního lékařství. V případě skutku pod bodem 2) výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně nejvyšší státní zástupkyně zdůraznila, že popis skutku plně vystihuje zvolenou právní kvalifikaci jednání obviněného jako trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Soudy obou stupňů podle jejího názoru věnovaly otázce právní kvalifikace mimořádnou pozornost a napadené rozhodnutí netrpí vytýkanými vadami.

Nejvyšší státní zástupkyně proto navrhla, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání dovolání obviněného odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) především zkoumal, zda jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř. Podle tohoto ustanovení trestního řádu lze dovoláním napadnout pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé, jestliže soud rozhodl ve druhém stupni a zákon to připouští. Přitom zjistil, že dovolání je přípustné a bylo podáno u příslušného soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, a v zákonné lhůtě podle § 265e odst. 1 tr. ř. proti rozhodnutí uvedenému v § 265a odst. 2 písm. h) tr. ř. a dovolání má obligatorní obsahové náležitosti uvedené v § 265f odst. 1 tr. ř.

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Z této zákonné formulace vyplývá, že dovolání, které se opírá o tento dovolací důvod, je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Nejvyšší soud je povinen v řízení o dovolání zásadně vycházet ze skutkového zjištění soudu prvního, resp. druhého stupně, učiněného v souladu s ustanovením § 2 odst. 5, 6 tr. ř. a v návaznosti na takto zjištěný skutkový stav zvažuje hmotně právní posouzení, přičemž skutkové zjištění soudu nemůže změnit. Dovolání je totiž specifický mimořádný opravný prostředek, který je určen k nápravě procesních a právních vad rozhodnutí vymezených v § 265a tr. ř. Nejvyšší soud v řízení o dovolání není a ani nemůže být další soudní instancí přezkoumávající skutkový stav věci, neboť by se tím dostával do postavení soudu prvního stupně, který je soudem jak zákonem určeným, tak nejlépe způsobilým ke zjištění skutkového stavu věci, popř. do postavení soudu druhého stupně, který může korigovat skutkový stav prostředky k tomu určenými zákonem.

Námitky obviněného ohledně nesprávného posouzení výše škody způsobené poškozenému Ing. P. T. jsou námitkami skutkovými včetně námitky týkající se údajného rozporu znaleckého posudku se závěry soudu prvního stupně, které se týkají ztížení společenského uplatnění poškozeného Ing. P. T. Tyto námitky však nenaplňují důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ani jiný dovolací důvod uvedený v § 265b tr. ř.

Obviněný dále namítal, že skutek pod bodem 2) výroku o vině rozsudku prvního stupně měl být posouzen jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. zák. a nikoliv jako trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Námitku odůvodnil tím, že neměl v úmyslu užít násilí ke zmocnění se cizí věci, ale násilí užil proto, aby zabránil prodavači v opětovném získání odcizených věcí, a to v době, kdy již odcizené věci fyzicky ovládal a prodavač byl s dispozice s nimi vyloučen.

Obviněný tuto námitku vznesl již v řízení před soudem prvního stupně. Ten se jí podrobně zabýval, jak je patrno z odůvodnění jeho rozsudku, když provedl rozbor znaků, jimiž se odlišují trestné činy krádeže podle § 247 tr. zák. a loupeže podle § 234 tr. zák. a vzhledem ke konkrétním skutkovým zjištěním v trestní věci obviněného dospěl k závěru, že obviněný svým jednáním naplnil všechny znaky skutkové podstaty trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. S jeho právním závěrem se ztotožnil i odvolací soud. Soudy obou stupňů vycházely z obecně uznávaného právního názoru, že loupež podle § 234 tr. zák. je ve vztahu k trestnému činu krádeže podle § 247 tr. zák. speciálním ustanovením, a že jednočinný souběh těchto trestných činů je proto vyloučen.

Soud prvního stupně v odůvodnění rozsudku uvedl, že podstatný rozdíl mezi skutkovou podstatou trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. a trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. zák. spočívá právě v posouzení okamžiku, kdy dojde ke zmocnění se cizí věci a použití násilí. Pojem ,,zmocnit se cizí věci‘‘ je třeba podle něj vykládat tak, že k němu obecně dochází až v okamžiku, kdy je věc odejmuta z dispozice vlastníka věci (poškozeného). Obviněný v tomto případě podle názoru soudu prvního stupně v době, kdy počítačové komponenty byly v prostoru uzavřené prodejny se jich zcela nezmocnil a právě za účelem dokončení kroků směřujících ke zmocnění se těchto věcí (vzdálení se s nezaplaceným zbožím z prodejního prostoru) použil slzotvorný sprej proti prodavači, aby mohl se zbožím utéci a zboží se tak definitivně zmocnit. Vzhledem k okamžiku použití násilí, když i použití slzotvorného spreje je nutné považovat za formu násilí, dovodil, že uvedené násilí bylo užito právě v úmyslu zmocnit se cizí věci a že obviněný proto naplnil zákonné znaky trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. a nikoliv zákonné znaky trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. zák.

Nejvyšší soud připomíná, že judikatura vychází z toho, že trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. je dokonán již užitím násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí proti někomu v úmyslu zmocnit se cizí věci, aniž by bylo třeba, aby tento úmysl byl uskutečněn (srov. č. 37/1970 Sb. rozh. tr.). Za násilí ve smyslu § 234 odst. 1 tr. zák. se považuje použití fyzické síly k překonání nebo zamezení kladeného nebo očekávaného odporu. Násilí zpravidla směřuje proti tomu, kdo má věc u sebe, lze je však spáchat i proti jiné osobě nebo věci, pokud je násilí prostředkem nátlaku na vůli poškozeného. Jednání pachatele, které naplňuje všechny znaky skutkové podstaty trestného činu je dokonaným trestným činem.

Ze skutkových zjištění soudů je zřejmé, že obviněný trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. dokonal, když po uložení věcí do svého batohu nastříkal sprej prodavači do obličeje, poté z prodejny utekl a následně odjel na jízdním kole, čímž jednak užil násilí proti jinému, jednak se zmocnil cizí věci tím, že počítačové komponenty v batohu odnesl z prodejny. Při takto zjištěném skutkovém stavu nepřicházelo v úvahu jiné posouzení skutku než jako trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Námitky obviněného týkající se nesprávného hmotně právního posouzení skutku proto nenaplňují uplatněný důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Protože napadené rozhodnutí netrpí vytýkanými vadami, Nejvyšší soud dovolání obviněného odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné. O dovolání rozhodl v neveřejném zasedání za splnění podmínek § 265i odst. 1 písm. a) tr. ř.